

Recidivující afly a jejich léčba v dětském věku

doc. MUDr. Romana Ivančaková, CSc.

Stomatologická klinika LF UK a FN v Hradci Králové

Jedná se o chronické onemocnění sliznice dutiny ústní charakterizované opakovanou tvorbou bělavých, bolestivých ulcerací. Onemocnění je diagnostikováno na základě průběhu a klinického nálezu. V terapii převládá léčba symptomatická, mírnící subjektivní obtíže postiženého dítěte.

Klíčová slova: recidivující afly, léčba, děti.

Recurrent aphthous stomatitis and their treatment

It is chronic disease of oral mucosa characterized by recurrent formation of whitish, painful ulcerations. The diagnosis is based on clinical appearance. The treatment is symptomatic, relieving the painful troubles of the child.

Key words: recurrent aphthous stomatitis, treatment, children.

Pediatr. praxi 2014; 15(1): 57

Definice

Recidivující afly řadíme mezi choroby ústní sliznice nejasného původu. Vyskytují se ve třech základních klinických formách:

- Aphthosis minor
- Aphthosis major
- Herpetiformní typ

Aphthosis minor je nejčastější chorobou ústní sliznice, postihuje až 20 % populace. Relativně častý je familiární výskyt.

Etiopatogeneze

Etiopatogeneze recidivujících aft není dosud objasněna. Nejčastěji se jedná o atypickou reakci ústní sliznice na různá podráždění, zejména drobná traumata.

Diagnostická kritéria a klinický obraz

Onemocnění je diagnostikováno na základě průběhu a klinického nálezu, laboratorně lze pouze vyloučit podobně vyhlížející projevy jiných chorob (idiopatické střevní záněty, celiakie, HSV infekce). Projevuje se vznikem silně bolestivých drobných ulcerací lokalizovaných v nerohovějících partiích ústní sliznice, tzn. netvoří se na gingivě, tvrdém patře, retní červeni. Oválné, okrouhlé, štěrbinovité i cípaté defekty mají průměr několika milimetrů a jsou kryté bělavým fibrinovým povlakem. Mohou být solitární či vícečetné. Nejčastěji je

nacházíme v přechodní řase vestibula, na sliznici alveolárního výběžku a na hranách jazyka. Okolí aft je silně zarudlé, někdy i edematózní. Po několika dnech okolní zarudnutí a bolestivost mizí. K hojení aft dochází spontánně obvykle během 5–10 dnů bez jizvení či jiných následků. U části pacientů choroba recidivuje.

Léčba

V terapii převládá léčba empirická, symptomatická, mírnící subjektivní obtíže postiženého dítěte. Vhodnou lokální či celkovou terapií lze urychlit hojení aft a prodloužit období remise. Účinek žádného z doporučených léčebných schémat však není předem jistý.

Místní terapie: lokální anestetika (např. benzokain, *Herbadent*, lidokain *Dentinox Gel N*, polidokanol *Solcoseryl Dental Adhesive Paste*), antiseptika (0,1% chlorhexidin *Corsodyl*, *Curasept*, *Paroex*, triklosan *Colgate Plax*, hexetidin *Stopangin*), nesteroidní antiflogistika (benzydamin *Tantum verde*, kyselina salicylová *Mundisal*, *Bukosan*), bioadheziva (*Gengigel*, *Alclair*) a mukoprotektiva (*Ulcogant*).

Protože s výjimkou podání lysinu v celkové dávce 2–4 g a pentoxifylinu je celková léčba recidivujících aft založena na podání nejrozličnějších léčiv s imunosupresivním účinkem, považujeme její indikaci u dětí za jen stěží odůvodněnou.

Další léčebná a profylaktická opatření: zamezení lokální traumatizace ústní sliznice,

úprava stravy, eliminace známých alergenů, omezení vzniku stresových situací.

Závěr

Základem spolupráce zubního lékaře s pediatrem je celkové vyšetření dětského pacienta za účelem vyloučení podobně vyhlížejících orálních manifestací některých celkových chorob, zejména anémií, idiopatických střevních zánětů, celiakie a přecitlivělosti na nejrůznější alergen.

Literatura

1. Acar S, Yetkinger AA, Ersin N, et al. Oral findings and so-
linary parameters in children with celiac disease. *Med Princ
Pract* 2012; 21: 129–133.
2. Akintoye SO, Greenberg MS. Recurrent aphthous stoma-
titis. *Dent Clin N Am* 2005; 49: 31–47.
3. Chavan M, Jain H, Diwan N, et al. Recurrent aphthous sto-
matitis: a review. *J Oral Pathol Med* 2012; 41: 577–583.
4. Slezák R, Kopecký O, Krejssek J. Recidivující afly. Praha,
Galén 2000.

Článek doručen redakci: 13. 2. 2013

Článek přijat k publikaci: 4. 3. 2013

doc. MUDr. Romana
Ivančaková, CSc.

Stomatologická klinika LF UK
a FN v Hradci Králové
Sokolská 581, 500 05 Hradec Králové
ivancakovar@lfhk.cuni.cz

